

Barcino edita l'obra completa del bisbalenc Pere Torroella, el primer escriptor bilingüe

Va passar a la posteritat pel poema misògin "Maldecir de mujeres" i va compondre el primer sonet conservat en català

GIRONA | DANIEL BONAVENTURA

Va ser famós als segles XVI i XVII i va entrar a la història de la literatura espanyola pel poema Maldecir de mujeres, però aquest títol no deixa de ser una anècdota en el conjunt de l'obra d'un poeta empordanès que va compondre el primer sonet conservat en català, i que va ser un autèntic líder cultural en les corts aragoneses del segle XV, que va marcar, d'una manera decisiva, l'obra de Joan Boscà, Garcilaso de la Vega i Francisco de Quevedo, entre d'altres.

Maldecir de mujeres és un cruel al·legat contra la dona que no consenteix l'amor de l'home: "De natura lobas son" (...) "com quien rinyen en publico / fazen la paz en secreto, / dissimulan l'entender, / denuestan lo que dessean, / fingen d'enojo plazer" (...). "Son todas naturalmente / malignas e sospechosas" (...).

Però Francisco Rodríguez Risquete, professor de Filologia Hispànica de la UdG, autor de l'edició de l'obra completa de Pere Torroella que ha tret l'editorial Barcino a la prestigiosa col·lecció "Els nostres clàssics", treu ferro a aquests ofensius versos, ja que eren pensats per ser recitats en ambients desenfadats on també hi havia dones, perquè homes i dones s'acusessin mútuament, es riguessin i xalessin.

Si per alguna cosa va ser important Torroella és com a "mestre d'amor" que va tenir un pes molt notable en la creació del cànon literari del moment, un cànon en què, segons Francisco Rodríguez, "per primer cop, la tradició precedent, formada per trobadors castellans, francesos i catalans, quedava supeditada a dos nous models: Ausiàs March i Petrarca". "Cal insistir-hi: Torroella va ser el primer que va explotar aquesta fórmula, i segurament qui la va imposar entre els seus contemporanis. La dada no és menor perquè March i Petrarca marcaran per sempre més la història de la nostra poesia fins al Romanticisme".

El llibre, basat en la tesi que Francisco Rodríguez va llegir a la UdG el 2003, s'ha publicat en dos volums, el primer dedicat a l'obra catalana i el segon, a la castellana. No cal dir que l'obra inclou un important estudi introductori, comentaris a tots els poemes, la transcripció dels poemes (22 en català i 20 en castellà), a més dels textos en prosa conservats de l'autor, també en castellà i en català, complementats amb abundants notes biogràfiques.

Francisco Risquete considera que Pere Torroella és el primer autor pròpiament bilingüe català-castellà ja que, si bé n'hi ha de més antics, és el primer que exerceix el bilingüisme a parts i guals, "d'una manera gairebé perfecta". No obstant això, la societat de l'època era monolingüe, no bilingüe com la Catalunya d'avui, després dels ?desas?tres de 1714 i 1939.

La tesi doctoral ara difosa per Barcino revalorava l'obra d'un empordanès que va viure a la cort navarresa de Joan de Navarra al servei del príncep Carles de Viana, i que per això va escriure part de la seva obra en llengua castellana.

Francisco Rodríguez Risquete (UdG) va néixer a Màlaga el 1976 i viu a Figueres des del 1977.
aniol resclosa